

Zlatý prsteň

Hela očistila škrabkou ramennú kosť. Z vedierka vytiahla metličku a vymietla zvyšky zeminy zo strieborných kovaní živôtika. Čipka sa odlepila od stavcov a pretrhla sa.

„Do riti!“

Robo, účastník verejnoprospešných prác, sa zdvihol od kostry, ktorú začisťoval, a podišiel bližšie. „Čo sa stalo, Helka?“

„Akoby nestačilo, že si jej včera hodil lopatu do lebky,“ ukázala na neprirodzený otvor v tvárovej časti, „ešte aj tá čipka sa trhá. Takýto výskum sa nedá urobiť za týždeň s motyčkou a krompáčom. Potrebujem viac času a ďalších odborníkov.“ Rovnako argumentovala, keď volala do ústavu, aby na vykopávky poslali antropológa. Výskumná inštitúcia vyplula odpoveď cez ústa vedúceho terénneho oddelenia: „Toto nie je Amerika a ty nie si Lara Croft, dievčatko.“

Robo si strčil do úst ukazovák a zubami sa pustil do nechta. „Lopata sa mi vyšmykla, keď sme do sondy spúšťali náradie.“

„Uhm. Podaj mi prosím vrecko na nálezy.“

„Už je obedná prestávka.“

Helena zafučala a pod lemom klobúka si zotrela pot. „Hod' mi to vrecko a choď.“

„Ty nejdeš?“

„Vrecko, Robo.“

„Budem sa z obeda ponáhľať, ak potrebuješ.“

„Ale netrep, prestávku vždy naťahujete, koľko sa len dá. Podaj mi to a bež.“

Rozhodla sa, že dokončí hornú končatinu. Čipka sa zlovestne triasla, ale už sa zmierila, že celú ju nezachráni. Na veko od škatule s nápisom *Divín, Kostol Všetkých svätých, Hrob č. 9* položila papierové vrecko a poukladala naň potrhané pásy pohrebného rubáša. Do látky boli votkané strieborné pliešky a drôtičky, ktoré sa zaleskli na slnku.

Medzi ostatnými kostrami s chudobnou výbavou, ktorá zahŕňala nanajvýš podkovičku z podošvy, zapínanie topánok, alebo železnú pracku, sa hrob ženy s čipkou vynímal. Zdalo sa, že ide o významnú osobnosť Divína, ktorá možno dokonca žila v kaštieli.

Sklonila sa ku kovaniam na hrudníku a všimla si, že majú tvar morského koníka.

„Morská víla,“ oslovila kostru.

Pustila sa do odstraňovania hrudiek hlíny z rúk, ktoré boli podľa dobových zvyklostí uložené v lone. Pritiahla si škatuľu od banánov z Jednoty, ktorá pri pohybe zahrkala... no áno, akoby v nej boli nahádzané ľudské kosti. Pridala k nim zápästné kosti a stiahla pás látky,

ktorý prekryval spodnú ruku. Tkanina odhalila lono Morskej víly, ktoré sa ukázalo v nahosti tak necudnej, akou sa vyznačuje len mŕtve telo. Zložila si rukavicu a vnorila prst do otvoru, do ktorého naposledy vstúpil vílin manžel. Spoza mračna nad kostolom sa vykotúľalo slnko a v špine medzi kostičkami sa čosi zalesklo; zaligotala sa aj kvapka krvi na Helinom ukazováku. Srdce jej poskočilo do nepokojného kotrmelca.

Schmatla článok prstenníka a o panvu Morskej panny cinkol zlatý prsteň zdobený tromi rubínmi a emailom.

*

Odkedy si ho na vykopávkach navliekla na prst, zopakovala ten pohyb nespočetnekrát. Pripadalo jej, že je už rovnako automatický ako výkop po údere neurologickým kladivom do kolena, zavreté oči pri kýchnutí, alebo sťahy v podbruší, keď do nej vchádzal Marek. Točila ho okolo hánky, palcom hladila červené kamene, bruškami prstov druhej ruky prechádzala po sklovitej hmote. Podchvíľou na ňu vyštekol akýsi vnútorný hlas *prestaň už!* a vtedy vždy vrátila prsteň na pôvodné miesto. Asi na tri sekundy.

Rozhodla sa, že pri večernej hygieene šperk zloží a len čo cinkol na bielizníku, vybrala z kozmetickej taštičky zubnú pastu. Pod Helinou izbou v penzióne ktosi vypol správy a pustil Du hast od Rammstein. Začala zuby, plomba nepríjemne zavrždžala na kefke. Spolu s bielou penou vyplŕula aj chuchvalec krvi a zakrútila sa jej hlava. Spláchla červeno-bielu zmes a začala si umývať tvár. Šúchala si líca, nos a

(au, kurva, čo to...?)

oči. Zastavila vodu, pravé oko od bolesti prižmúrené. Druhým hľadela na prstenník. Ligotal sa na ňom prsteň, ktorý si pred chvíľou zložila na bielizník. Vystrela sa, aby si v zrkadle prezrela

(tečie z bulvy krv alebo sklovec?)

napáchané škody, ale stále nedokázala odtrhnúť pohľad od troch rubínov v zlate.

Prešla jedna sekunda, v ktorej sa jej bolestivo postavili chĺpky na zátylku a na okraji zorného poľa zachytila akúsi čiernu šmuhu. Keď spevák dole v bare spustil *willst du bis der Tod uns scheidet*, stihla si ešte vybaviť spomienku na sen, ktorý sa opakoval každú noc, odkedy jej zomrela babička. Hoci vystavená v dome smútku, babička sa začala hýbať. Najprv len pokyvávala prstami obtiahnutými kožou, ktorá vyzerala, že sa každú chvíľu pretrhne a premení na prach. Ako sa Hela približovala, babka sa pohybovala stále svižnejšie. Keď zastala nad rakvou, zosnulá sa natriasala, akoby v truhle tancovala.

Než sa odvrátila od prsteňa, napadlo jej, že babka v rakve možno tancovala svoj Danse Macabre v rytme spevu Tilla Lindermanna. A ešte si spomenula, že tým sa sen nekončil, nie, nie, to bola len predohra, pretože stará mama sa potom (pst, Hela, pst!)

posadila, otočila tvár, v ktorej sa vrásky najskôr zmenili na červy, neskôr na hady a potom...

Donútila sa otvoriť ubolené oko. Netieklo, ale buľvu križovali červené vlákna. Pritlačila si tvár k zrkadlu a opäť dostala závrat. Chytila sa umývadla, prsteň pri tom cinkol o batériu. Privrela viečka a dúfala, že keď ich otvorí, nevoľnosť pominie.

*

Rozlepila oči a mykla sa ako babička v rakve. Koľko času uplynulo, odkedy vošla do kúpeľne? Keď si brala kefkou s pastou, pouličné lampy nesvietili a izba sa ešte len ponárala do šera. Okolo Hely však už vládla noc. Z krčmy pod izbou sa tlačilo ticho, v parku pri penzióne zahúkala sova. Pustila sa umývadla – ruky strpnuté, pravá dlaň zohavená odtlačkami od kohútika na studenú vodu.

Zabodla pohľad do zrkadla a naklonila hlavu ako zvedavé šteniatko. Rozhodla sa, že sa zvalí do postele. Keď sa ráno prebudí, pre výpadok vedomia v kúpeľni určite nájde logické vysvetlenie. Pokrčila nohu, aby urobila krok smerom k spálni. V kolene zacítila tlak, akoby ju ktosi tlačil naspäť k umývadlu.

„Oegh,“ dostala zo seba a nadýchla sa, aby vykrikla. Na krku pocítila tlak, akoby ho oblapil neviditeľný škrtič. Hlasivky sa stiahli a z hrdla sa jej namiesto kriku vydralo tichučké „ufň“. Pomyslela si, že rovnako by mohol znieť posledný výdych umierajúceho.

Na základnej škole bol Jožo Cesnak dokonalým prototypom šikanovača. Edo zo štvrtej bé Joža kvôli prístupu k hygiene a priezvisku volal Pach a Evka z vedľajšej triedy ho prezývala Retard, pretože stihol už dvakrát prepadnúť. Deväťročná verzia Heleny ho kvôli predčasnej hormonálnej búrke s neblahými následkami na tvári oslovovala Jebák, pravdaže len v duchu, alebo pred Edom a Evičkou. Raz ju Cesnak sledoval cestou domov zo školy. Podchvíľou sa rozbehla, o pár metrov ďalej ale opäť prešla do kroku. Keby začala utekať, priznala by úlohu koristi. Keď vošla do parku, dom už mala na dohľad a domov je predsa synonymom bezpečia, no nie? Čosi ju ale zdrapilo za aktovku, svet sa zakrútil a ocitla sa na štrkovom chodníčku. Než stihla zdvihnúť oškretý nos zo zeme, Jebák sa sklonil tak nízko, že cítila jeho dych. Bála sa. Zľakla sa tak veľmi, že jej povolili zvieráče.

Pomočila sa aj v penzióne. Nesiahol na ňu Jebák, ani žiadny iný človek, to čo jej tlačilo nohu k umývadlu, sa rozhodlo, že to neuvidí. Možno sa hanbilo za uhry veľké ako jebáky na nose Joža Cesnaka.

Ako sa len pomýlila!

V hornom okraji zrkadla sa vynorila celkom jasná kontúra.

Prst. Konček ukazováka, za ktorým sa tlačili jeho štyria bratia.

Jeden, dva, tri, štyri, päť, spočítam si všetko hneď, odriekala v duchu. Riekanka známa ako vôňa mamy a mama predsa znamená bezpečie.

Okraj zrkadla nadskočil, to sa tá ruka zaprela, aby dokázala vytlačiť do Helinho zorného poľa aj zvyšok tela.

Päť guľôčok v jednej jamke, utekajme k našej mamke. Ozaj, utekajme!

Čosi jej kvaplo na tričko, neskôr zistí, že ide o slinu zmiešanú s krvou.

Lampa v kúpeľni začala blikať. S každým zapálením vlákna v žiarovke sa ozvalo hučanie, aké občas počuť v blízkosti elektrického vedenia. Pokiaľ má človek ucho pri kábli a duje severný vietor.

Čelo, obrys vlasov. Zrazu sa to myklo. Raz, dva razy, ale to bola len rozsvička pred hlavným číslom. Démonom v zrkadle šklbalo, pripomínal útoky kobry
(chňap, chňap)

a zároveň akoby tancoval babkin Danse Macabre, lebo aj stará mama
(pst Hela, ticho)

sa najprv zúrivo mykala. Babička v nočnej more si potom sadla, obrátila na Helu tvár s červými dierami namiesto očí, vystrela ruku a zohla

(drž zobák!)

štyri prsty k dlani: daj.

Čierňava v zrkadle stuhla a celkom akoby čítala Heline myšlienky, napodobnila babičkine gesto (daj). Pouličná lampa zablikala a zhasla. Potom sa znovu rozsvietila a na hrudi démona sa zalesklo dvanásť strieborných bodov - bodka k bodke, poskladaj si svoj hlavolam.

*

Prebúdzanie. Chladný, vlhký vánok. Snívало sa jej azda o prechádzke po pláži? Nie, bola predsa v penzióne v Divíne. Asi len zabudla zatvoriť na noc okno a od potoka privialo čerstvý vzduch. Svrbel ju krk, zahnila sa dlaňou, až to plesklo. Poloha, v ktorej spala, bola neprirodzená, trochu sa pomrvila, natiahla nohu a...

Takmer spadla. Otvorila oči a zistila, že nie je v posteli, rozhodne neleží a už vôbec sa jej nesníva o prechádzke. Pod hrudnou kosťou jej vybuchla bomba, ba nie, bomba buchne iba raz, ale Heline srdce sa pokúšalo o sériu smrtiacich explózií. Na lýtku jej pristál ďalší komár.

Keď naňho zaútočila, sila vlastného úderu jej podlomila kolená. Len čo sa spamätala, rozoznala okolo seba kríky. Rozhrnula čerňacie a začula žblnkot vody.

Hladinu Ružinej rozčeral kapor. Z Helinho hrdla sa čosi dralo von, spleť pradávných pudov sa formovala, krútila a chcela sa dostať von. Skríkla.

*

Koľko ubehlo času? Päť minút? Desat? Slnko sa už driapalo na svoju odvekú púť a nemilosrdne rozjasňovalo zaschnuté blato na Heliných členkoch. Neplakala, už nie. Rozhodla sa nemyslieť, vymazať cestu od nádrže do dediny z mysle. Na telefóne zazvonil budík

(vstávať a cvičiť!)

a donútil ju konečne sa pohnúť. Vošla do kúpeľne, postavila sa do sprchového kúta. Trhlo jej kútikmi úst, triaška jej preletela chrbticou ako vystrelená guľka. Vyšla naspäť na kúpeľňovú predložku, z háčika na dverách zvesila uterák a prehodila ho cez zrkadlo.

Pri umývaní sa vidieť nepotrebujem, pomyslela si, ale ako sa dopekla učešem a namaľujem?

*

„Nemusíš chodiť Marek, v piatok sa vrátim domov.“

Na druhej strane ticho.

„Viem, že si sa chcel prísť kúpať na Ružinú, ale ja akosi nemám chuť. Vlastne, vieš... mám svoje dni.“ Klamať priateľovi do telefónu bolo prirodzené ako nastoknúť si prsteň.

„Vieš dobre, za akých okolností sme sa dali dokopy. Myslel som si, že chceš, aby sme čo najviac času...“

„Mrzí ma to,“ povedala Hela a rozmýšľala, či aj to bolo klamstvo.

„Škoda.“

„Nehnevaj sa, vynahradím ti to neskôr. Čo keby sme... Marek? Marek!“

Mobil už ani nesvietil. Nechcelo sa jej ani trochu, ale zohla sa a z ílu odlúpila rebro. Do konca pracovnej doby bola škatuľa s nápisom *Hrob č. 9* plná. Sondu prekryvala umelohmotnou plachtou ešte s rukavicou na ľavačke. Celý deň sa pod ňou hrala s prsteňom a rovnako dlho aj premýšľala, či spomienka, ako ho ráno opäť zložila na bielizník, je prvým prejavom psychickej poruchy.

*

Vo Vinárni pod hradom hodila do seba posledný hlt červeného, kývla na robotníkov (Robo zdvihol poldecák a zakričal „nech je beztvárovej deviatke zem ľahká“) a z draka, ktorý klamal telom – simuloval stojan na bicykle, vytiahla svoju Meridu. Počas trojminútovej

nočnej jazdy od podniku k penziónu si ani nezahriala svaly, ale každý nádych jej do hlavy stúpал spolu s vínom. Pri umývaní zubov napravila roh uteráka, ktorý visel zo zrkadla ako ucho baseta.

*

Povrazolezec menom Helena balansoval na hranici medzi spánkom a bdením. Nočný vzduch ju opäť obalil

(čo s tým oknom furt je?)

sviežosťou, ktorá podkrovnej izbe v penzióne nesvedčala. Babička v nočnej more usilovne kývala rukou – daj, vráť mi. Mykala sa ako Macko uško, ktorému zabudli nafotiť niekoľko snímok.

Postava v sne naklonila hlavu spôsobom, ktorý by jej závidela jedine Mária Antoinetta, potom sa posunula šuchtavým krokom, a už to nebola babička, pretože povrazolezkyňa Hela sa z lana strepala na stranu vedomia. Dom smútku nahradil tieň hradieb divínskeho hradu a namiesto babičky stál pod protitureckým bastiónom ktosi iný.

Nie ktosi, ale čosi, začula v hlave hlas pripomínajúci fistulu triednej učiteľky, keď napomínala Jebáka, aby neubližoval spolužiakom. Mesačné svetlo na hrudi Čohosi ožiarilo dvanásť bodiek hlavolamu.

Hela bdela a pozerala sa na ducha Deviatky. Okrem tučta kovaní v tvare morských koníkov nedokázala na tele Morskej víly nič rozoznať. Pomyslela si, že mŕtvoľa proste už zabudla, ako by malo vyzeráť ľudské telo. Nikto sa jej nemohol čudovať, veď na pravdu božiu odišla pred tromi storočiami.

Deviatka stuhla a nadvihla hlavu, akoby ju archeologička svojimi bezočivými myšlienkami urazila na smrť. Kým Hela premýšľala, ako možno na smrť uraziť umrlca, duch Morskej víly dotknuté city zrejme prehltol,

(čím, keď namiesto hrdla má čiernu hrču?)

čoho dôkazom bol mierny úklon a vystrčená ruka. Pod? Ale kdeže. Devina zovrela prsty, vystrela prsty. Zovrieť, vystrieť: daj, vráť, čo si ukradla.

Zo vzdialenosti rovnajúcej sa približne Robovmu hodu lopatou do lebky deviatky, ktorej kosti ležali v škatuli od banánov na Obecnom úrade Divín, sa pozrela na Čosi a myseľ jej prepadla spomienka.

(je na čase priznať sa, Helenka)

Nočná mora s babičkou v dome smútku by sa dala voľne preložiť ako Helin pocit viny. Na základnej škole, presne v období, kedy jej Jebák začal prejavovať svoju pozornosť, sa chodievala vyplakať k starej mame. Vnučku utešila ópium, ehm, teda, makovníkom s plnkou

tučnou ako húsenica, výluhom, ktorý obsahoval medovku, ľubovník a levanduľu, a objatím. Hela si vždy tak trochu myslela, že babka je čarodejnica a navyše bohatá. Kým ópium a čajový odvar zaúčinkovali, zvykla sa prehrabávať v babičkinej „truhličke pokladov“. Náramky, náušnice, privesky z bieleho a žltého kovu. A prstene, ako by mohla zabudnúť na prstene? Čoskoro zistila, že truhlička má dvojité dno. Vytiahla z neho žltú retiazku a strčila si ju do vrecka. To bolo v deň, kedy ju Jebák prepadol v parku.

Tak, ani to toľko nebolelo. Konečne si priznala, že babka ju máta preto, že je obyčajná malá zlodejka. A Morská víla sa to dozvedela. Čo všetko Deviatka ešte o nej vedela?

Len čo Hela žmurkla, miesto pod bastiónom, kde stál duch, bolo prázdne.

*

„Zamknem, Helka?“

„Nie, Robko, nechaj mi kľúče.“

„Vorkolik.“

„Potrebujem roztriediť nálezy, zostanem tu dlhšie. A hovorí sa vorkoholik.“

Robo podal šéfke kľúče od miestnosti obecného úradu, ktorá počas archeologického výskumu slúžila ako sklad. „Nevyzeráš dobre.“

„Dík.“

„Nesadlo ti včera víno? Nabudúce skús biele.“

„Ahoj.“

Len čo osamela, pritiahla si škatuľu s číslom deväť. Vytriasla obsah peračníka a vygumovala nápis Morská víla. Prehrabala kosti (keď z tvárovej časti lebky odpadla veľká časť spánkovej kosti, uškrnula sa) a vylovila papierové vrecko s nápisom *Drobné predmety*. Trojitý rubín na zlate si stiahla z prsta a hodila ho medzi strieborné morské koníky. Odrazil sa od jedného z kovaní a cinkol o stôl.

Zviezla sa na zem. Zvnútra si zahryzla do líca a palcom si pošúchala prázdne miesto na prstenníku. Potom zovrela päsť a buchla ňou do nohy stola. Škatule s kosťami pri tom zahrkali ako Starý Gutknecht a zlatý šperk spadol na zem. Po linoleu sa gúľal ako gymnastický kruh a narazil Hele do tenisky. V sede sa odsunula do kúta. Premýšľala, či prsteň naberie rovnaký kurz, ale nepohol sa.

Vyskočila na nohy, z pozostatkov Deviatky vyhrabala proximálny článok a prsteň naň nastokla.

*

Netušila, kde utopí kilometre, ale keď vyšla z budovy úradu, sadla do služobného auta a odviezla sa domov na Sliač. Marek nebol doma. Zo šperkovnice vytiahla babkinu zlatú

retiazku a odviezla ju na cintorín. Neboli tam žiadni ľudia (aspoň živí nie) a hrob starých rodičov nepokrývala kamenná platňa. Z kufra auta vytiahla skladaciu lopatku a nad kosťami svojich predkov vykopala do hlíny dieru. Do zeme nad babkiným telom vložila retiazku a hrob znovu prisypala.

Keď si opäť sadla do služobného auta, pochytilo ju nutkanie ozvať sa Marekovi, aj keď netušila, čo by mu po poslednom telefonáte povedala. Nakoniec sa rozhodla pre správu: „Ako sa má Jana?“ Odoslala ju skôr, ako si stihla uvedomiť, čo stvára.

*

S Marekom sa rozišla po tom, ako sa uprostred noci zobudila v jaskyni Mara medvedia. Tej noci v sne netancovala Danse Macabre babička, ale Jana. Šklábila sa na Helu a používala gesto starej mamy – daj. Hela tušila, že keď prebrala Mareka najlepšej kamarátke, dobre to nedopadne. A dúfala, že Morská víla jej už dá pokoj.

Ďalšiu noc od nej v sne pýtala predavačka peniaze za ploskačku pálenky, ktorú ako deväťročná ukradla v potravinách. Pre Jebáka. Z tejto nočnej mory sa prebudila na parkánovej hradbe divínskej pevnosti. Keby urobila chybný krok, rozlámala by si kosti na hradnom brale.

Po ďalšom sne, v ktorom od Hely pýtala spolužiačka pero, sa ocitla na streche Kaplnky svätej Anny, ktorá sa krčí pod ruinami stredovekej pevnosti.

Jeden krok a od Deviatky budeš mať večný pokoj, pomyslela si. Naklonila sa dopredu. Premýšľala, čo na ňu víla ešte vytiahne. Keď sa k Helinej mame dostali klebety, oklamala ju, že na potrate nebola. Na poslednom školskom plese sa vytratila zo sály bočným vchodom a druhýkrát si vzala uvítací drink. Cestu služobným autom na babičkin hrob v knihe jász zakamuflovala.

„Pochopila som! Kradnúť je zlé. Čo ešte odo mňa chceš?!“ zakričala do noci.

Sklonila sa tak nízko, že prstami sa mohla dotknúť palca na nohe. Ak by sa dostatočne odrazila, možno by hlavou trafila najbližší pomník.

Hela sa prikrčila, zohla kolená a ruky spustila na šindel, ktorý noc prikryla rosou. Vzpriamila sa, nadýchla sa nočného vzduchu. „Čo keby sme si to vybavili osobne v tvojom svete?!“

Helene sa šmyklo, balansovala na hrebeni.

Po krytine stúpala Morská víla, aby jej pomohla s rozhodnutím.